

Nr 258.

Av herr **Svensson, Martin, m. fl.**, om ökat anslag till nyodling, betesförbättring och stenröjning å ofullständiga jordbruk.

Av statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, framgår (s. 134) att lantbruksstyrelsen i skrivelse den 29 augusti 1933 anför, att de medel, som anvisats till nyodling, betesförbättring och stenröjning å ofullständiga jordbruk, rönt synnerligen stark efterfrågan. Under år 1933 hade sökta bidrag uppgått till 2,785,917 kr., därav 1,583,521 kr. till nyodling, 786,322 kr. till betesförbättring och 416,074 kr. till stenröjning. Det hade endast delvis varit möjligt att tillgodose inkomna ansökningar. Beträffande det för löpande budgetår anvisade anslaget å 1,200,000 kr., som vore avsett för utlämnande av statsbidrag under år 1934, kunde likaså förväntas, att ansökningarna om bidrag inkomme i sådan omfattning, att anslaget visade sig otillräckligt för deras tillgodoseende. Lantbruksstyrelsen hade därför funnit sig böra föreslå en höjning av bidraget till 1,500,000, varav intill 100,000 borde få användas till stenröjning av redan odlad jord och intill 500,000 kr. till betesförbättring.

Jordbruksministern vitsordar, att ifrågavarande bidragsverksamhet äger stor betydelse för det mindre jordbrukets ändamålsenliga utveckling liksom indirekt ur synpunkten av arbetslöshetens bekämpande. Av statsfinansiella skäl har han dock ej velat framställa förslag om ökning av nämnda anslag. Enligt hemställan av jordbruksministern föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må under 1935 bevilja statsanslag intill 1,200,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till nyodling och betesförbättring ävensom stenröjning å ofullständiga jordbruk;

2) till nyodling, betesförbättring och stenröjning å ofullständiga jordbruk anvisa för budgetåret 1934/1935 ett extra förslagsanslag av kronor 500,000:—;

3) medgiva att å extra reservationsanslaget för utlämnande av bidrag till nyodling och betesförbättring ävensom stenröjning å ofullständiga jordbruk vid utgången av budgetåret 1933/1934 förefintlig behållning må överföras till förenämnda extra förslagsanslag.

Av hela årsanslaget, 1,200,000 kr., torde, enligt jordbruksministern, förslagsvis 400,000 kr. böra få användas till betesförbättring och 100,000 kr. till stenröjning.

Dessa statsbidrag äro, såsom lantbruksstyrelsen framhåller, mycket efterökta, och det kan ej råda tvivel om att de — särskilt inom våra mera utpräglade småbruksbygder — verksamt bidragit att utveckla det mindre jordbruket till ökad ekonomisk bärkraft. Tyvärr ha dock de hittills anvisade medlen varit alldeles otillräckliga.

För de trakter, där jordmånen till övervägande del utgöres av s. k. »jätter» (stenbunden moränjord) torde *stenröjning* vara det mest angelägna förbättringsarbetet. Sedan gammalt brytas också varje år stora mängder sten på åkrarna i t. ex. Kronobergs län, ehuru kostnaderna ej sällan uppgå till högre belopp per hektar än priset på god åkerjord i slättbygderna. Småbrukaren i skogsbygden, som ej har tillgång till annan jord, måste göra det bästa möjliga av sina steniga tegar. Då hans ekonomiska ställning vanligtvis är svag, är han emellertid i stort behov av understöd härtill.

Från rikets hushållningssällskap ha införskaftats nedanstående uppgifter rörande ännu ej beviljade ansökningar om stenröjningsbidrag, vilka vid 1933 års utgång inkommit till hushållningssällskapen och som lågo till grund för deras framställningar om statsanslag för år 1934 till sagda ändamål.

Hushållningssällskap	Antal företag	Areal har	Beräknad kostnad kr.
Stockholms läns och stad	28	20.51	3,800
Uppsala »	16	14.70	4,500
Södermanlands »	3	5.50	520
Östergötlands »	63	70.00	26,900
Jönköpings »	230	179.00	71,400
Kronobergs »	1,002	799.00	362,556
Kalmar » norra	61	38.09	6,900
» » södra	6	4.07	773
Gotlands »	—	—	—
Blekinge »	300	283.00	150,000
Kristianstads »	220	186.00	65,000
Malmöhus »	9	9.37	1,860
Hallands »	13	10.50	2,687
Göteborgs och Bohus läns	1	0.31 ?	100
Älvsborgs läns norra	91	76.30	15,262
» » södra	91	50.91	14,957
Skaraborgs »	85	80.72	20,691
Värmlands »	74	48.45	19,754
Örebro »	140	65.00	10,500
Västmanlands läns	18	16.44	3,791
Kopparbergs »	146	129.00	? 50,000
Gävleborgs »	20	14.54	4,044
Västernorrlands »	10	15.15	3,700
Jämtlands »	—	—	—
Västerbottens »	86	81.17	10,670
Norrbottens »	—	—	—
Summa	2,713	2,197.73	850,365

Enligt kungörelsen nr 326/1930 må stenröjningsbidrag kunna uppgå till högst hälften av den beräknade kostnaden, dock icke till mera än 250 kr. för hektar av den areal, som är avsedd att röjas. Om bidrag skulle beviljas intill denna maximigräns, åtginge c:a 425,000 kr. för att tillgodose det nu föreliggande anslagsbehovet. Såvitt framgår av erfarenheten från Kronobergs län, tenderar efterfrågan på dessa bidrag att snarare ökas än minskas.

I nuvarande statsfinansiella läge torde dock ej böra påyrkas, att statsbidragen till nyodling, betesförbättring och stenröjning å ofullständiga jordbruk skola utlämnas till de högsta belopp, nu gällande författning medgiver, enär därtill sannolikt skulle erfordras, att hittills utgående anslag mer än fördubblades. En ökning till det av lantbruksstyrelsen föreslagna beloppet, 1,500,000 kr., framstår likvisst såsom mycket välbefogad. Det synes lämpligt, att riksdagen överlämnar åt Kungl. Maj:t att, med hänsyn till föreliggande behov och gjorda ansökningar, fördela anslagsbeloppen å de tre ändamålen. Vid denna fördelning böra emellertid stenröjningsföretagen understödjas i samma grad — i förhållande till mängden ansökningar och den beräknade kostnaden — som nyodlings- och betesförbättringsföretagen.

På grund av det ovan anförda få vi hemställa, att riksdagen måtte besluta att

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må under 1935 bevilja statsanslag intill 1,500,000 kronor till utlämnande av statsbidrag till nyodling, betesförbättring och stenröjning å ofullständiga jordbruk, varvid årligen minst 200,000 kronor böra anvisas till det sistnämnda ändamålet;

2) till nyodling, betesförbättring och stenröjning å ofullständiga jordbruk anvisa för budgetåret 1934/1935 ett extra förslagsanslag av 800,000 kronor;

3) medgiva, att å extra reservationsanslaget för utlämnande av bidrag till nyodling och betesförbättring ävensom stenröjning å ofullständiga jordbruk vid utgången av budgetåret 1933/1934 förefintlig behållning må överföras till förenämnda extra förslagsanslag.

Stockholm den 23 januari 1934.

M. Svensson.

Arvid Thelin.

Per Gustafsson.
